

Warszawa, 12-03-2024 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk**

II.510.259.2024.PZ

Pani

Zuzanna Rudzińska-Bluszcz

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Sprawiedliwości

Email: Zespol4@ms.gov.pl

Dot. DSRiN-V.401.4.2023

Szanowna Pani Minister,

w odpowiedzi na pismo Pani Minister z 6 marca 2024 r. (data wpływu do biura Rzecznika Praw Obywatelskich 7 marca 2024 r.) dotyczące projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wzorów informacji o przebiegu, sposobie i warunkach przesłuchania dla osób przesłuchiwanym w trybie określonym w art. 185a - 185c k.p.k. oraz art. 185e k.p.k. (A522), Rzecznik Praw Obywatelskich zgłasza jedną zasadniczą uwagę.

Zauważyć należy, że podstawą prawną wydania wzorów informacji będących załącznikami do ww. projektu rozporządzenia jest art. 185f § 3 k.p.k., który nakazuje takie sformułowanie wzorów, aby uwzględniona została potrzeba zrozumienia zawartych w nich informacji przez osoby przesłuchiwane. Osobami przesłuchiwanymi są zaś osoby wskazane w art. 185a-185c k.p.k. oraz art. 185e k.p.k., do których to osób

odnosi się również art. 303 § 3 k.p.k. Art. 300 § 3b stanowi przy tym, że pouczenia, o których mowa m. in w art. 300 § 3 k.p.k. mogą być opisowe lub graficzne. Zauważyć przy tym należy, że w zakresie pouczeń, o których mowa m. in w art. 300 § 3 k.p.k., art. 300 § 4 pkt 1 k.p.k. stanowi, że Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzory pisemnych pouczeń, o których mowa w § 1-3, w tym odrębne dla osób, które nie ukończyły 18 lat, mając na względzie konieczność zrozumienia pouczenia przez osoby niekorzystające z pomocy obrońcy lub pełnomocnika, osoby nieporadne ze względu na wiek lub stan zdrowia lub osoby, które nie ukończyły 18 lat.

Mając powyższe na uwadze, odnotować należy, że wprawdzie art. 185f § 3 k.p.k. nie zawiera treści odpowiadającej art. 300 § 3b k.p.k., ale art. 300 § 4 pkt 1 k.p.k. posługuje się niemal tym samym zwrotem, który wstępuje w art. 185f § 3 k.p.k., a który obliuguje Ministra Sprawiedliwości do takiego sformułowania pouczeń, aby były one zrozumiałe przez osoby niekorzystające z pomocy obrońcy lub pełnomocnika, osoby nieporadne ze względu na wiek lub stan zdrowia lub osoby, które nie ukończyły 18 lat.

Oznacza to, że projektowane wzory informacji o przebiegu, sposobie i warunkach przesłuchania dla osób przesłuchiwanym w trybie określonym w art. 185a - 185c k.p.k. oraz art. 185e k.p.k. a wydawane na podstawie art. 185f § 3 k.p.k. oraz pouczenia wydawane na podstawie art. 300 § 4 pkt 1 k.p.k. winny mieć taki sam standard czytelności, w tym, mogą mieć one formę opisową lub graficzną.

Należy przy tym podkreślić, że rolą Rzecznika Praw Obywatelskich, pełniącego funkcję niezależnego organu do spraw popierania, ochrony i monitorowania wdrażania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, jest przede wszystkim wskazywanie na standardy wynikające z postanowień tej Konwencji tak, aby prawa człowieka osób z niepełnosprawnościami były odpowiednio zabezpieczone, w szczególności w ramach nowo tworzonych uregulowań prawnych i w praktyce stosowania obowiązującego prawa.

Zgodnie z art. 13 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 z późn. zm.) Rzeczpospolita Polska zobowiązana jest zapewnić osobom niepełnosprawnym, na zasadzie równości z innymi osobami, skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie zaś z jej art. 21 państwa strony podejmą wszelkie odpowiednie środki, aby osoby niepełnosprawne mogły korzystać z prawa do wolności wypowiedania się i wyrażania opinii poprzez (b) akceptowanie i ułatwianie korzystania przez osoby niepełnosprawne w sprawach urzędowych z języków migowych, alfabetu Braille'a,

komunikacji wspomagającej (augmentatywnej) i alternatywnej oraz wszelkich innych dostępnych środków, sposobów i form komunikowania się przez osoby niepełnosprawne, według ich wyboru.

Brak jest zatem racjonalnych podstaw do zróżnicowania poziomu komunikatywności wzorów informacji o przebiegu, sposobie i warunkach przesłuchania dla osób przesłuchiowanych w trybie określonym w art. 185a - 185c k.p.k. oraz art. 185e k.p.k. oraz pouczeń skierowanych do osób w tych trybach przesłuchiowanych, a wydawanych na podstawie art. 300 § 4 pkt 1 k.p.k.

Uwagę tą przekazuję na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1058) z nadzieją, że zostanie ona uwzględniona w toku dalszych prac nad projektem.

Z wyrazami szacunku

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/